

LIGJ
Nr. 42/2024

PËR RATIFIKIMIN E KONVENTËS PËR MARRËVESHJET
PËR ZGJEDHJEN E GJYKATËS

Në mbështetje të neneve 78, 81, pika 1, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet Konventa për Marrëveshjet për Zgjedhjen e Gjykatës, bërë në Hagë më 30 qershor 2005, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 2.5.2024.

**Shpallur me dekretin nr. 179, datë 20.5.2024, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

KONVENTA
PËR MARRËVESHJET PËR ZGJEDHJEN E GJYKATËS¹
(e lidhur më 30 qershor 2005)

Shtetet palë të kësaj Konvente,

me dëshirën për të promovuar tregtinë dhe investimin ndërkombëtar nëpërmjet bashkëpunimit gjyqësor të përforcuar;

me besimin se ky bashkëpunim mund të përforcohet me anë të rregullave standarde për kompetencën dhe njohjen, dhe ekzekutimin e vendimeve të huaja gjyqësore në çështje civile ose tregtare;

me besimin se ky bashkëpunim i përforcuar kërkon në veçanti regjim ligjor ndërkombëtar që ofron siguri dhe garanton efektivitetin e marrëveshjeve ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës ndërmjet palëve në transaksione tregtare dhe që rregullon njohjen dhe ekzekutimin e vendimeve gjyqësore që rezultojnë nga procese gjyqësore të bazuara në këto marrëveshje,

kanë vendosur të lidhin këtë Konventë dhe kanë rënë dakord për dispozitat e mëposhtme:

KREU I
FUSHA E VEPRIMIT DHE PËRKUFIZIME

Neni 1

Fusha e veprimit

¹ Kjo Konventë, duke përfshirë materialet e ngjashme, është e aksesueshme në faqen e internetit të Konferencës së Hagës mbi të Drejtën Ndërkombëtare Private (www.hcch.net) sipas “Konventave” ose sipas “Seksionit për Zgjedhjen e Gjykatës”. Për historikun e plotë të Konventës, shihni Konferencën mbi Ligjin për të Drejtën Ndërkombëtare Private, Procedurat për Sesionin e Njëzetë (2005), ome III, Zgjedhja e Gjykatës (ISBN 978-9-40000-053-7, Intersentia, Antwerp, 2010, 871 pp.).

1. Në çështje ndërkombëtare kjo Konventë zbatohet për marrëveshjet ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, të cilat janë lidhur në çështje civile ose tregtare.

2. Për qëllime të kreut II, një çështje është ndërkombëtare nëse palët nuk janë me qëndrim në të njëjtin shtet kontraktues dhe marrëdhënia midis palëve dhe të gjithë elementeve të tjerë në konflikt, pavarësisht vendndodhjes së gjykatës së zgjedhur, ka lidhje vetëm me atë shtet.

3. Për qëllime të kreut III, një çështje është ndërkombëtare nëse kërkohet njohja ose ekzekutimi i një vendimi gjyqësor të huaj.

Neni 2

Përfshirje nga fusha e veprimit

1. Kjo Konventë nuk zbatohet për marrëveshjet ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës:

a) ku është palë (një konsumator) person fizik që vepron fillimisht për qëllime personale, familjare ose shtëpiake;

b) në lidhje me kontratat e punës, duke përfshirë kontratat kolektive.

2. Kjo Konventë nuk zbatohet për çështjet e mëposhtme:

a) statusi dhe zotësia juridike e personave fizikë;

b) detyrime ushqimore;

c) çështje të tjera të së drejtës familjare, duke përfshirë regjimet pasurore martesore dhe të drejtat ose detyrimet e tjera që lindin nga martesa ose marrëdhënie të ngjashme;

d) testamente dhe trashëgimi;

e) paaftësi paguese, probleme financiare dhe çështje të ngjashme;

f) transporti i pasagjerëve dhe mallrave;

g) ndotja detare, kufizimi i përgjegjësisë për pretendime në çështje detare, parimi i ndarjes së humbjeve dhe rimorkimi e shpëtimi në raste emergjente;

h) çështje të antitrustit (konkurrencës);

i) përgjegjësi për dëm bërthamor;

j) pretendime për dëm personal të shkaktuar nga ose në emër të personave fizikë;

k) pretendime që nuk lindin nga një marrëdhënie kontraktuale dhe që bazohen në përgjegjësinë për dëmin ndaj një prone të prekshme;

l) të drejta *in rem* mbi pronën e paluajtshme dhe kontrata qiraje të pronës së paluajtshme;

m) vlefshmëri, shfuqizim ose shpërbërje të personave juridikë dhe vlefshmëri të vendimeve të organeve të tyre;

n) vlefshmëri e të drejtave të pronësisë intelektuale të ndryshme nga të drejtat e autorit dhe të drejta të lidhura me to;

o) shkelja e të drejtave të pronësisë intelektuale të ndryshme nga të drejtat e autorit dhe të drejta të lidhura me to, me përjashtim të proceseve gjyqësore të filluara për shkelje të një kontrate ndërmjet palëve, në lidhje me këto të drejta ose që mund të kishin filluar për shkelje të asaj kontrate;

p) vlefshmëri e të dhënave në regjistrat publikë.

3. Pavarësisht paragrafit 2, proceset gjyqësore nuk përjashtohen nga fusha e veprimit të kësaj Konvente nëse një çështje e përjashtuar sipas këtij paragrafi lind vetëm si një çështje paraprake dhe jo si objekt i proceseve gjyqësore. Në veçanti, vetëm fakti që lind me anë të mbrojtjes një çështje e përjashtuar sipas paragrafit 2, nuk përjashton procese gjyqësore nga Konventa, nëse ajo çështje nuk është objekt i procesit.

4. Kjo Konventë nuk zbatohet për arbitrazhin dhe proceset e lidhura me të.

5. Vetëm fakti që një shtet, përfshirë një qeveri, agjenci qeveritare ose person që vepron për një shtet, është palë në një proces gjyqësor, nuk e përjashtohen atë nga fusha e veprimit të kësaj Konvente.

6. Asnjë në këtë Konventë nuk cenon privilegjet dhe imunitetet e shteteve ose të organizatave ndërkombëtare në lidhje me to dhe pronën e tyre.

Neni 3

Marrëveshjet ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës

Për qëllime të kësaj Konvente:

a) “Marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës” nënkupton një marrëveshje të lidhur ndërmjet dy ose më shumë palëve që plotësojnë kërkesat e paragrafit “c” dhe përcakton, për qëllim të vendimmarrjes në mosmarrëveshje që kanë lindur ose që mund të lindin, në lidhje me një marrëdhënie të caktuar ligjore, gjykatat e një shteti kontraktues ose një apo më shumë gjykata specifike të një shteti kontraktues, duke përjashtuar juridiksionin e çdo gjykate tjetër;

b) marrëveshja për zgjedhjen e gjykatës që përcakton gjykatat e një shteti kontraktues ose një apo më shumë gjykata specifike të një shteti kontraktues, konsiderohet ekskluzive nëse palët nuk janë shprehur ndryshe;

c) një marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës duhet të lidhet ose dokumentohet:

i. me shkrim; ose

ii. me çdo mjet tjetër komunikimi që e bën informacionin të arritshëm, me qëllim që të përdoret për referencë vijuese;

d) marrëveshja ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës që është pjesë e një kontrate, trajtohet si një marrëveshje e pavarur nga kushte të tjera të kontratës. Vlefshmëria e marrëveshjes ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës nuk mund të kundërshtohet vetëm për shkakun se kontrata nuk është e vlefshme.

Neni 4

Përkufizime të tjera

1. Në këtë Konventë, “vendim gjyqësor” nënkupton çdo vendim në themel që merret nga gjykata, sido që mund të emërtohet, duke përfshirë një dekret ose urdhër, dhe përcaktim të kostove ose shpenzimeve nga gjykata (duke përfshirë një nëpunës të gjykatës), me kusht që përcaktimi i lidhur me një vendim në themel, i cili mund të njihet ose zbatohet sipas kësaj Konvente. Masa mbrojtëse e përkohshme nuk është vendim gjyqësor.

2. Për qëllime të kësaj Konvente, një subjekt ose person i ndryshëm nga një person fizik, konsiderohet rezident në shtetin:

a) ku ka selinë zyrtare;

b) sipas ligjit të të cilit është themeluar ose krijuar;

c) ku ka administratën qendrore; ose

d) ku ka vendndodhjen kryesore të biznesit.

KREU II

JURIDIKSIONI

Neni 5

Juridiksioni i gjykatës së zgjedhur

1. Gjkata ose gjykatat e një shteti kontraktues të përcaktuara në një marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, është/janë kompetente të vendosin për një konflikt për të cilin zbatohet marrëveshja, përveçse nëse marrëveshja është e pavlefshme sipas ligjit të atij shteti.

2. Një gjykatë që ka juridiksion sipas paragrafit 1, nuk refuzon ushtrimin e juridiksionit për shkak se vendimi për mosmarrëveshjen duhet të merret në një gjykatë të shtetit tjetër.

3. Paragrafët e mësipërm nuk cenojnë rregullat:

a) për juridiksionin, në lidhje me objektin ose vlerën e padisë;

b) për caktimin e brendshëm të juridiksionit ndërmjet gjykatave të një shteti kontraktues. Megjithatë, nëse gjykata e zgjedhur ka diskrecion nëse duhet të transferojë një çështje, zgjedhja e palëve duhet të merret parasysht.

Neni 6

Detyrimet e një gjykate që nuk është zgjedhur

Një gjykatë e një shteti kontraktues të ndryshëm nga ai i gjykatës së zgjedhur, pezullon procesin gjyqësor ose shpall të papranueshme kërkesën për procesin gjyqësor për të cilin zbatohet një marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, përveç nëse:

- a) marrëveshja është e pavlefshme sipas ligjit të shtetit të gjykatës së zgjedhur;
- b) një palë nuk ka zotësi të lidhë marrëveshje sipas ligjit të shtetit të gjykatës së investuar;
- c) hyrja në fuqi e marrëveshjes do të çojë në padrejtësi të hapur ose do të ishte haptazi në kundërshtim me politikën publike të shtetit të gjykatës së investuar;
- d) marrëveshja, për arsye të jashtëzakonshme jashtë kontrollit të palëve, nuk mund të zbatohet në mënyrë të arsyeshme; ose
- e) gjykata e zgjedhur ka vendosur të mos e shqyrtojë çështjen.

Neni 7

Masa mbrojtëse të përkohshme

Kjo Konventë nuk rregullon masat mbrojtëse të përkohshme. Kjo Konventë as nuk kërkon, as nuk pengon dhënien, refuzimin ose përfundimin e masave mbrojtëse të përkohshme nga një gjykatë e një shteti kontraktues. Ajo nuk ndikon tek mundësia që një palë të kërkojë këto masa, as tek mundësia që një gjykatë të japë, refuzojë ose përfundojë këto masa.

KREU III

NJOHJA DHE EKZEKUTIMI

Neni 8

Njohja dhe ekzekutimi

1. Një vendim gjyqësor i dhënë nga një gjykatë e shtetit kontraktues, të përcaktuar në një marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, njihet dhe ekzekutohet në shtete të tjera palë, në përputhje me këtë kre. Njohja ose ekzekutimi mund të refuzohen vetëm për arsye të specifikuara në këtë Konventë.

2. Pa cenuar rishikimin që është i nevojshëm për zbatimin e dispozitave të këtij kreu, nuk vijohet me shqyrtimin e themelit të vendimit të dhënë nga gjykata e origjinës. Gjykata e kërkuar është e detyruar të marrë parasysh gjetjet e faktit mbi të cilat gjykata e origjinës ka bazuar juridiksionin e saj, përveç kur vendimi është dhënë në mungesë.

3. Një vendim njihet vetëm nëse ka fuqi në shtetin e origjinës dhe zbatohet vetëm nëse është i ekzekutueshëm në shtetin e origjinës.

4. Njohja ose ekzekutimi mund të shtyhet ose refuzohet nëse vendimi gjyqësor i nënshtrohet shqyrtimit në shtetin e origjinës ose nëse nuk ka mbaruar afati kohor për të kërkuar shqyrtim të zakonshëm. Refuzimi nuk pengon një kërkesë vijuese për njohjen ose ekzekutimin e vendimit gjyqësor.

5. Ky nen, gjithashtu, zbatohet për një vendim gjyqësor të dhënë nga një gjykatë e një shteti palë, në vijim të transferimit të çështjes nga gjykata e zgjedhur në atë shtet kontraktues, siç e lejon neni 5, paragrafi 3. Megjithatë, nëse gjykata e zgjedhur do të kishte diskrecion për transferimin e çështjes në gjykatë tjetër, njohja ose ekzekutimi i vendimit gjyqësor mund të refuzohet kundër një pale që ka kundërshtuar në kohë transferimin në shtetin e origjinës.

Neni 9

Refuzimi i njohjes ose i ekzekutimit

Njohja ose ekzekutimi mund të refuzohet nëse:

- a) marrëveshja ka qenë e pavlefshme sipas ligjit të shtetit të gjykatës së zgjedhur, përveç nëse gjykata e zgjedhur ka vendosur që marrëveshja është e vlefshme;
- b) një palë nuk ka pasur zotësi të lidhë marrëveshje sipas ligjit të shtetit të kërkuar;
- c) dokumenti për fillimin e procesit gjyqësor ose një dokument ekuivalent, përfshirë elementet thelbësorë të padisë:

i. nuk i është njoftuar të pandehurit, në kohë dhe në mënyrë të mjaftueshme, që ai të përgatisë mbrojtjen, përveç kur i pandehuri ka paraqitur dhe paraqitur çështjen e tij pa kundërshtuar njoftimin në gjykatën e origjinës, me kusht që ligji i shtetit të origjinës të lejonte kundërshtimin e njoftimit; ose

ii. i është njoftuar të pandehurit në shtetin e kërkuar, në një mënyrë që nuk është në përputhje me parimet themelore të shtetit të kërkuar për dorëzimin e dokumenteve;

d) vendimi gjyqësor rezulton nga një mashtrim në lidhje me procedurën;

e) njohja ose ekzekutimi do të ishin haptazi jo në përputhje me politikën publike të shtetit të kërkuar, duke përfshirë situata ku procese gjyqësore specifike që çojnë në vendim gjyqësor nuk ishin në përputhje me parimet themelore të drejtësisë procedurale të atij shteti;

f) vendimi gjyqësor nuk është në përputhje me një vendim gjyqësor të dhënë në shtetin e kërkuar për një mosmarrëveshje ndërmjet të njëjtave palë; ose

g) vendimi gjyqësor nuk është në përputhje me një vendim gjyqësor të mëparshëm të dhënë në një shtet tjetër ndërmjet të njëjtave palë për të njëjtin shkak ligjor, nëse vendimi gjyqësor i mëparshëm përmbush kushtet e nevojshme për njohjen e tij në shtetin e kërkuar.

Neni 10

Çështje paraprake

1. Nëse një çështje e përjashtuar sipas nenit 2, paragrafi 2 ose sipas nenit 21, lind si çështje paraprake, vendimi për këtë çështje nuk do të njihet ose ekzekutohet sipas kësaj Konvente.

2. Njohja ose ekzekutimi i një vendimi gjyqësor mund të refuzohet nëse dhe në masën që vendimi gjyqësor bazohet në një vendim për një çështje të përjashtuar sipas nenit 2, paragrafi 2.

3. Megjithatë, në rastin e një vendimi për vlefshmërinë e të drejtës së pronësisë intelektuale të ndryshme nga të drejtat e autorit ose të drejta të lidhura me to, njohja ose ekzekutimi i një vendimi gjyqësor mund të refuzohet ose shtyhet sipas paragrafit të mësipërm, vetëm nëse:

a) ai vendim nuk është në përputhje me një vendim gjyqësor ose vendim të një autoriteti kompetent për atë çështje i cili është dhënë në shtetin sipas ligjit të të cilit ka lindur e drejta e pronësisë intelektuale; ose

b) procesi në lidhje me vlefshmërinë e të drejtës së pronësisë intelektuale, është pezull në atë shtet.

4. Njohja ose ekzekutimi i një vendimi gjyqësor mund të refuzohet nëse dhe në masën që vendimi gjyqësor bazohet në një vendim për çështjen e përjashtuar sipas një deklarate të bërë nga shteti i kërkuar, sipas nenit 21.

Neni 11

Dëmshpërblimi

1. Njohja ose ekzekutimi i një vendimi gjyqësor mund të refuzohet nëse dhe në masën që, vendimi gjyqësor cakton dëmshpërblim, duke përfshirë dëmshpërblimin frenues ose ndëshkues, i cili nuk dëmshpërblen një palë për humbjen faktike ose dëmin e pësuar.

2. Gjykata e kërkuar merr parasysh nëse dhe në cilën masë dëmshpërblimi i dhënë nga gjykata e origjinës shërben për të mbuluar shpenzimet dhe kostot në lidhje me procesin gjyqësor.

Neni 12

Veprime gjyqësore

Veprimet gjyqësore të cilat i ka miratuar një gjykatë e një shteti kontraktues të përcaktuar në një marrëveshje ekskluzive për zgjidhjen e gjykatës ose që janë lidhur përpara kësaj gjykate gjatë procesit gjyqësor dhe që janë të zbatueshme në të njëjtën mënyrë si një vendim gjyqësor në shtetin e origjinës, ekzekutohen sipas kësaj Konvente në të njëjtën mënyrë si një vendim gjyqësor.

Neni 13

Dokumentet që duhet të paraqiten

1. Pala që kërkon njohje ose ekzekutim, paraqet:

- a) një kopje të plotë dhe të noterizuar të vendimit gjyqësor;
 - b) marrëveshjen ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, një kopje të noterizuar të saj ose prova të tjera të ekzistencës së saj;
 - c) nëse vendimi gjyqësor është dhënë në mungesë, kopja origjinale ose e noterizuar e një dokumenti që përcakton se dokumenti që filloi procesin gjyqësor ose dokumenti ekuivalent i është njoftuar palës në mungesë;
 - d) çdo dokument të nevojshëm për të përcaktuar se vendimi gjyqësor ka fuqi ose sipas rastit, është i ekzekutueshëm në shtetin e origjinës;
 - e) në rastin e përmendur në nenin 12, vërtetim të një gjykate të shtetit të origjinës që veprimi gjyqësor ose pjesë e tij është i ekzekutueshëm në të njëjtën mënyrë si një vendim gjyqësor në shtetin e origjinës.
2. Nëse kushtet e vendimit gjyqësor nuk lejojnë gjykatën e kërkuar që të verifikojë nëse janë përmbushur kushtet e këtij kreu, ajo gjykatë mund të kërkojë çdo dokument të nevojshëm.
3. Një kërkesë për njohjen ose ekzekutimin mund të shoqërohet me një dokument të lëshuar nga një gjykatë (duke përfshirë një nëpunës të gjykatës) e shtetit të origjinës, në formën e rekomanduar dhe publikuar nga Konferenca e Hagës për të Drejtën Ndërkombëtare Private.
4. Nëse dokumentet e përmendura në këtë nen nuk janë në një gjuhë zyrtare të shtetit të kërkuar, ato do të shoqërohen me një përkthim të noterizuar në një gjuhë zyrtare, përveç nëse nuk parashikohet ndryshe në ligjin e shtetit të kërkuar.

Neni 14 **Procedura**

Procedura për njohje, shpallje të ekzekutueshmërisë ose regjistrim për ekzekutim dhe ekzekutimi i vendimit gjyqësor rregullohen me ligjin e shtetit të kërkuar, nëse nuk parashikohet ndryshe në këtë Konventë. Gjykata e kërkuar vepron menjëherë.

Neni 15 **Veçimi**

Njohja ose ekzekutimi i një pjese të veçuar të një vendimi gjyqësor bëhen kur kërkohet njohja ose ekzekutimi i asaj pjese, ose kur vetëm një pjesë e një vendimi gjyqësor mund të njihet ose ekzekutohet sipas kësaj Konvente.

KREU IV KLAUZOLA TË PËRGJITHSHME

Neni 16 **Dispozita kalimtare**

1. Kjo Konventë nuk zbatohet për marrëveshjet ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, të lidhura pas hyrjes së saj në fuqi për shtetin e gjykatës së investuar.
2. Kjo Konventë nuk zbatohet për proceset gjyqësore të filluara përpara hyrjes në fuqi për shtetin e gjykatës së investuar.

Neni 17 **Kontratat e sigurimit dhe risigurimit**

1. Proceset gjyqësore sipas një kontrate sigurimi ose risigurimi nuk përjashtohen nga fusha e veprimit të kësaj Konvente për shkakun se kontrata e sigurimit ose risigurimit lidhet me një çështje për të cilën kjo Konventë nuk zbatohet.
2. Njohja dhe ekzekutimi i një vendimi gjyqësor, në lidhje me përgjegjësinë sipas kushteve të një kontrate sigurimi ose risigurimi, nuk mund të kufizohet ose refuzohet për shkakun që përgjegjësia sipas asaj kontrate përfshin përgjegjësinë për të dëmshpërblyer të siguarin ose të risiguarin, në lidhje me:
 - a) një çështje për të cilën nuk zbatohet Konventa; ose

b) një dëmshpërblim për të cilin mund të zbatohet neni 11.

Neni 18

Përfshirja nga kërkesa për legalizim

Të gjitha dokumentet e përcjella ose dorëzuara sipas kësaj Konvente, përfshihen nga ndonjë legalizim ose formalitet, përfshirë apostilin.

Neni 19

Deklaratat që kufizojnë juridiksionin

Një shtet mund të deklarojë se gjykatat e tij mund të refuzojnë vendimmarrjen për mosmarrëveshje për të cilat zbatohet marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës nëse, përveç vendndodhjes së gjykatës së zgjedhur, nuk ka lidhje ndërmjet atij shteti dhe palëve ose mosmarrëveshjes.

Neni 20

Deklaratat që kufizojnë njohjen dhe ekzekutimin

Një shtet mund të deklarojë se gjykatat e tij mund të refuzojnë të njohin ose ekzekutojnë një vendim gjyqësor të dhënë nga një gjykatë e një shteti tjetër kontraktues, nëse palët kanë qenë me banim në shtetin e kërkuar dhe marrëdhënia e palëve dhe të gjithë elementëve të tjerë të rëndësishëm për mosmarrëveshjen, përveç vendndodhjes së gjykatës së zgjedhur, kanë qenë të lidhur vetëm me shtetin e kërkuar.

Neni 21

Deklarata në lidhje me çështje specifike

1. Nëse një shtet ka interes të madh të mos zbatojë këtë Konventë për një çështje specifike, ai shtet mund të deklarojë që nuk do të zbatojë Konventën për atë çështje. Shteti që bën një deklaratë të tillë, siguron që deklarata të mos jetë më e gjerë sesa është e nevojshme dhe që çështja specifike e përfshirur të përcaktohet qartë dhe saktë.

2. Në lidhje me atë çështje, Konventa nuk zbatohet:

- a) në shtetin kontraktues që ka bërë deklaratën;
- b) në shtete të tjera kontraktuese ku një marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës përcakton gjykatat, një ose më shumë gjykata specifike, e shtetit që ka bërë deklaratën.

Neni 22

Deklarata të ndërsjella për marrëveshjet joekskluzive për zgjedhjen e gjykatës

1. Një shtet kontraktues mund të deklarojë që gjykatat e tij do të njohin dhe ekzekutojnë vendimet gjyqësore të dhëna nga gjykatat e shteteve të tjera kontraktuese, të përcaktuara në marrëveshjen për zgjedhjen e gjykatës të lidhur nga dy ose më shumë palë, e cila plotëson kërkesat e nenit 3, paragrafi “c” dhe përcakton, për qëllim të vendimmarrjes për mosmarrëveshje që kanë lindur ose që mund të lindin në lidhje me një marrëdhënie të caktuar ligjore, një gjykatë ose disa gjykata të një ose më shumë shteteve kontraktuese (marrëveshje joekskluzive për zgjedhjen e gjykatës).

2. Nëse njohja ose ekzekutimi i një vendimi gjyqësor të dhënë në një shtet kontraktues që ka bërë këtë deklaratë, kërkohet në një shtet tjetër kontraktues që ka bërë një deklaratë të tillë, vendimi gjyqësor njihet dhe ekzekutohet sipas kësaj Konvente, nëse:

- a) gjykata e origjinës është përcaktuar në një marrëveshje joekskluzive për zgjedhjen e gjykatës;
- b) as nuk është dhënë një vendim gjyqësor i dhënë nga një gjykatë tjetër përpara fillimit të procesit gjyqësor, në përputhje me marrëveshjen joekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, as nuk ka filluar një proces gjyqësor ndërmjet të njëjtave palë në ndonjë gjykatë tjetër për të njëjtën shkak ligjor; dhe
- c) gjykata e origjinës është gjykata e investuar e para.

Neni 23
Interpretimi uniform

Në interpretimin e kësaj Konvente, i kushtohet kujdes natyrës së saj ndërkombëtare dhe nevojës për të promovuar uniformitetin në zbatimin e saj.

Neni 24
Rishikimi i veprimit të Konventës

Sekretari i Përgjithshëm i Konferencës së Hagës për të Drejtën Ndërkombëtare Private merr masa rregullisht:

- a) për rishikimin e veprimit të kësaj Konvente, duke përfshirë çdo deklaratë; dhe
- b) për të marrë parasysh nevojën për një ndryshim të kësaj Konvente.

Neni 25
Sisteme ligjore jo të unifikuara

1. Në lidhje me një shtet palë ku zbatohen dy ose më shumë sisteme të së drejtës në njësi të ndryshme territoriale, në lidhje me çdo çështje që trajtohet në këtë Konventë:

a) çdo referencë për ligjin ose procedurën e një shteti interpretohet si e tillë që i referohet, sipas rastit, ligjit ose procedurës në fuqi në njësinë përkatëse territoriale;

b) çdo referencë për qëndrimin në një shtet interpretohet si e tillë që i referohet, sipas rastit, qëndrimin në njësinë territoriale përkatëse;

c) çdo referencë për gjykatën ose gjykatat e një shteti interpretohet si e tillë që i referohet, sipas rastit, gjykatës ose gjykatave në njësinë territoriale përkatëse;

d) çdo referencë për marrëdhënien me një shtet interpretohet si e tillë që i referohet, sipas rastit, një marrëdhënieje me njësinë përkatëse territoriale.

2. Pavarësisht paragrafit të mësipërm, një shtet palë me dy ose më shumë njësi territoriale ku zbatohen sisteme të ndryshme të së drejtës, nuk është i detyruar të zbatojë këtë Konventë për situata që përfshijnë vetëm këto njësi të ndryshme territoriale.

3. Një gjykatë në një njësi territoriale të një shteti palë, me dy ose më shumë njësi territoriale ku zbatohen sisteme të ndryshme të së drejtës, nuk detyrohet që të njohë ose ekzekutojë një vendim gjyqësor të një shteti tjetër palë vetëm sepse ky vendim gjyqësor është njohur ose ekzekutuar në njësinë tjetër territoriale të të njëjtit shtet palë sipas kësaj Konvente.

4. Ky nen nuk zbatohet për organizatën rajonale të integritetit ekonomik.

Neni 26
Marrëdhënia me instrumente të tjera ndërkombëtare

1. Kjo Konventë interpretohet sa më shumë që të jetë e mundur, në përputhje me traktate të tjera në fuqi për shtetet palë, të lidhura përpara ose pas kësaj Konvente.

2. Kjo Konventë nuk cenon zbatimin nga një shtet palë të një traktati të lidhur përpara ose pas kësaj Konvente, në rastet kur asnjë nga palët nuk është rezidente në një shtet palë i cili nuk është palë e traktatit.

3. Kjo Konventë nuk cenon zbatimin nga një shtet palë të një traktati të lidhur përpara hyrjes në fuqi të kësaj Konvente për atë shtet palë, nëse zbatimi i kësaj Konvente nuk është në përputhje me detyrimet e atij shteti palë ndaj ndonjë shteti jopalë. Ky paragraf, gjithashtu, zbatohet për traktatet që rishikojnë ose zëvendësojnë një traktat të lidhur para hyrjes në fuqi të kësaj Konvente për atë shtet palë, përveç në masën që ky rishikim ose zëvendësim krijon papajtueshmëri të reja me këtë Konventë.

4. Kjo Konventë nuk cenon zbatimin nga një shtet palë të një traktati, të lidhur përpara ose pas kësaj Konvente, për qëllim të njohjes ose ekzekutimit të një vendimi gjyqësor të dhënë nga një gjykatë e një shteti palë që është gjithashtu palë e këtij traktati. Megjithatë, vendimi gjyqësor nuk njihet ose ekzekutohet në masë më të ulët sesa sipas kësaj Konvente.

5. Kjo Konventë nuk cenon zbatimin nga një shtet palë të një traktati i cili, në lidhje me një çështje specifike rregullon kompetencën për njohjen ose ekzekutimin e vendimeve gjyqësore, nëse është lidhur pas kësaj Konvente dhe nëse të gjitha shtetet e përfshira janë palë në këtë Konventë. Ky paragraf zbatohet vetëm nëse shteti palë ka bërë një deklaratë në lidhje me traktatin sipas këtij paragrafi. Në rastin e një deklaratë të tillë, shtete të tjera palë nuk detyrohen që të zbatojnë këtë Konventë për atë çështje specifike në masën që shkakton papajtueshmëri, nëse një marrëveshje ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës përcakton gjykatat, një ose më shumë gjykata specifike, të shtetit palë që ka bërë deklaratën.

6. Kjo Konventë nuk cenon zbatimin e rregullave të organizatës rajonale të integritit ekonomik që është palë në këtë Konventë, të miratuar përpara ose pas kësaj Konvente:

a) nëse asnjë nga palët nuk është me qëndrim në një shtet palë, i cili nuk është shtet anëtar i organizatës rajonale për integritin ekonomik;

b) në lidhje me njohjen ose ekzekutimin e vendimeve gjyqësore ndërmjet shteteve anëtare të organizatës rajonale të integritit ekonomik.

KREU V DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 27

Nënshkrimi, ratifikimi, pranimi, miratimi ose aderimi

1. Kjo Konventë është e hapur për nënshkrim nga të gjitha shtetet.
2. Kjo Konventë i nënshtrohet ratifikimit, pranimi ose miratimit nga shtetet nënshkruese.
3. Kjo Konventë është e hapur për aderim nga të gjitha shtetet.
4. Instrumentet e ratifikimit, pranimi, miratimit ose aderimit depozitohen në Ministrinë e Punëve të Jashtme të Mbretërisë së Holandës, depozitar i Konventës.

Neni 28

Deklarata në lidhje me sisteme ligjore jo të unifikuara

1. Nëse një shtet ka dy apo më shumë njësi territoriale ku zbatohen sisteme të ndryshme të së drejtës, në lidhje me çështjet e trajtuara në këtë Konventë, në kohën e nënshkrimit, ratifikimit, pranimi, miratimit ose aderimit, ai mund të deklarojë që Konventa mbulon të gjitha njësitë e saj territoriale ose vetëm në një ose më shumë prej tyre dhe mund të ndryshojë këtë deklaratë duke paraqitur një tjetër deklaratë në çdo kohë.
2. Një deklaratë i njoftohet depozitarit dhe specifikon shprehimisht njësitë territoriale për të cilat zbatohet Konventa.
3. Nëse një shtet nuk bën deklaratë sipas këtij neni, Konventa do të mbulojë të gjitha njësitë territoriale të atij shteti.
4. Ky nen nuk zbatohet për një organizatë rajonale të integritit ekonomik.

Neni 29

Organizatat rajonale të integritit ekonomik

1. Një organizatë rajonale e integritit ekonomik që përbëhet vetëm nga shtetet sovrane dhe ka kompetencë mbi disa ose të gjitha çështjet që rregullon kjo Konventë, gjithashtu, mund të nënshkruajë, pranojë, miratojë ose anëtarësohet në këtë Konventë. Organizata rajonale e integritit ekonomik, në këtë rast, ka të drejta dhe detyrime të një shteti palë në masën që kjo organizatë ka kompetencë mbi çështje që rregullon kjo Konventë.
2. Organizata rajonale e integritit ekonomik, në kohën e nënshkrimit, pranimi, miratimit ose aderimit, njofton depozitarin me shkrim për çështjet që rregullon kjo Konventë, në lidhje me të cilat kompetenca i është transferuar kësaj organizate nga shtetet e saj anëtare. Organizata njofton menjëherë depozitarin me shkrim për çdo ndryshim kompetence të specifikuar në njoftimin me të fundit të dhënë sipas këtij paragrafi.

3. Për qëllime të hyrjes në fuqi të kësaj Konvente, çdo instrument i depozituar nga një organizatë rajonale e integritit ekonomik nuk do të merret parasysh nëse organizata rajonale e integritit ekonomik shpall, në përputhje me nenin 30, që shtetet e saj anëtare nuk do të jenë palë të kësaj Konvente.

4. Çdo referencë për një “Shtet palë” ose “Shtet” në këtë Konventë zbatohet njëjloj, sipas rastit, për një organizatë rajonale të integritit ekonomik që është palë e saj.

Neni 30

Aderimi i organizatës rajonale të integritit ekonomik pa shtetet e saj anëtare

1. Në kohën e nënshkrimit, pranimit, miratimit ose aderimit, një organizatë rajonale e integritit ekonomik mund të deklarojë se ushtron kompetenca mbi të gjitha çështjet që rregullon kjo Konventë dhe që shtetet e saj anëtare nuk do të jenë palë të kësaj Konventë, por do të kenë detyrim ligjor prej saj, në bazë të nënshkrimit, pranimit, miratimit ose aderimit të kësaj organizate.

2. Nëse organizata rajonale e integritit ekonomik bën deklaratë, në përputhje me paragrafin 1, çdo referencë për një “Shtet palë” ose “Shtet” në këtë Konventë zbatohet njëjloj, sipas rastit, për shtetet anëtare të organizatës.

Neni 31

Hyrja në fuqi

1. Kjo Konventë hyn në fuqi ditën e parë të muajit pas mbarimit të tre muajve nga depozitimi i instrumentit të dytë të ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit të përmendur në nenin 27.

2. Më pas kjo Konventë hyn në fuqi:

a) për çdo shtet ose organizatë rajonale të integritit ekonomik që, në vijim, ratifikon, pranon, miraton ose aderon në të, ditën e parë të muajit pas mbarimit të tre muajve nga depozitimi i instrumentit të saj të ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit;

b) për një njësi territoriale që mbulohet nga kjo Konventë, në përputhje me nenin 28, paragrafi 1, ditën e parë të muajit pas mbarimit të tre muajve nga njoftimi i deklaratës së përmendur në atë nen.

Neni 32

Deklaratat

1. Deklaratat e përmendura në nenet 19, 20, 21, 22 dhe 26, mund të bëhen me nënshkrimin, ratifikimin, pranimin, miratimin ose aderimin, ose në çdo moment më pas dhe mund të ndryshohen ose tërhiqen në çdo kohë.

2. Deklaratat, ndryshimet dhe tërheqjet i njoftohen depozitarit.

3. Deklarata e bërë në momentin e nënshkrimit, ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit hyn njëkohësisht në fuqi me hyrjen në fuqi të kësaj Konvente për shtetin në fjalë.

4. Një deklaratë e bërë më pas dhe çdo ndryshim ose tërheqje e një deklarate hyn në fuqi ditën e parë të muajit pas mbarimit të tre muajve nga data e marrjes së njoftimit nga depozitari.

5. Një deklaratë, sipas neneve 19, 20, 21 dhe 26, nuk zbatohet për marrëveshjet ekskluzive për zgjedhjen e gjykatës, të lidhura përpara hyrjes në fuqi.

Neni 33

Denoncimi

1. Kjo Konventë mund të denoncohet me njoftim me shkrim për depozitarin. Denoncimi mund të kufizohet në disa njësi territoriale të një sistemi ligjor jo të unifikuar për të cilin zbatohet kjo Konventë.

2. Denoncimi hyn në fuqi ditën e parë të muajit pas mbarimit të dymbëdhjetë muajve nga data e marrjes së njoftimit nga depozitari. Nëse në njoftim specifikohet një periudhë më e gjatë për hyrjen në fuqi të denoncimit, denoncimi hyn në fuqi me mbarimin e kësaj periudhe më të gjatë pas datës së marrjes së njoftimit nga depozitari.

Njoftimet nga depozitari

Depozitari njofton shtetet e Konferencës së Hagës për të Drejtën Ndërkombëtare Private dhe shtetet e tjera dhe organizatat rajonale të integritit ekonomik të cilat kanë nënshkruar, ratifikuar, pranuar, miratuar ose aderuar, në përputhje me nenet 27, 29 dhe 30, sa më poshtë:

- a) nënshkrimet, ratifikimet, pranimet, miratimet dhe aderimet e përmendura në nenet 27, 29 dhe 30;
- b) datën e hyrjes në fuqi të kësaj Konvente, në përputhje me nenin 31;
- c) njoftimet, deklaratimet, modifikimet dhe tërheqjet e deklaratave të përmendura në nenet 19, 20, 21, 22, 26, 28, 29 dhe 30;
- d) denoncimet e përmendura në nenin 33.

Në dëshmi të kësaj, të nënshkruarit, duke qenë të autorizuar sipas rregullave, kanë nënshkruar këtë Konventë.

Bërë në Hagë, më 30 qershor 2005, në gjuhët angleze dhe frënge, ku të dyja tekstet janë njëloj autentike, në një kopje të vetme e cila depozitohet në arkivat e Qeverisë së Mbretërisë së Holandës dhe një kopje e noterizuar e të cilës dërgohet me rrugë diplomatike në çdo shtet anëtar të Konferencës së Hagës për të Drejtën Ndërkombëtare Private, që nga data e sesionit të saj të njëzetë dhe në çdo shtet që ka marrë pjesë në atë sesion.

37. CONVENTION ON CHOICE OF COURT AGREEMENTS¹

(Concluded 30 June 2005)

The States Parties to the present Convention,
 Desiring to promote international trade and investment through enhanced judicial co-operation,
 Believing that such co-operation can be enhanced by uniform rules on jurisdiction and on recognition and enforcement of foreign judgments in civil or commercial matters,
 Believing that such enhanced co-operation requires in particular an international legal regime that provides certainty and ensures the effectiveness of exclusive choice of court agreements between parties to commercial transactions and that governs the recognition and enforcement of judgments resulting from proceedings based on such agreements,
 Have resolved to conclude this Convention and have agreed upon the following provisions –

CHAPTER I – SCOPE AND DEFINITIONS

Article 1 Scope

- (1) This Convention shall apply in international cases to exclusive choice of court agreements concluded in civil or commercial matters.
- (2) For the purposes of Chapter II, a case is international unless the parties are resident in the same Contracting State and the relationship of the parties and all other elements relevant to the dispute, regardless of the location of the chosen court, are connected only with that State.
- (3) For the purposes of Chapter III, a case is international where recognition or enforcement of a foreign judgment is sought.

Article 2 Exclusions from scope

- (1) This Convention shall not apply to exclusive choice of court agreements –
 - a) to which a natural person acting primarily for personal, family or household purposes (a consumer) is a party;
 - b) relating to contracts of employment, including collective agreements.
- (2) This Convention shall not apply to the following matters –
 - a) the status and legal capacity of natural persons;
 - b) maintenance obligations;
 - c) other family law matters, including matrimonial property regimes and other rights or obligations arising out of marriage or similar relationships;
 - d) wills and succession;
 - e) insolvency, composition and analogous matters;
 - f) the carriage of passengers and goods;
 - g) marine pollution, limitation of liability for maritime claims, general average, and emergency towage and salvage;

¹ This Convention, including related materials, is accessible on the website of the Hague Conference on Private International Law (www.hcch.net), under “Conventions” or under the “Choice of Court Section”. For the full history of the Convention, see Hague Conference on Private International Law, *Proceedings of the Twentieth Session (2005)*, Tome III, *Choice of Court* (ISBN 978-9-40000-053-7, Intersentia, Antwerp, 2010, 871 pp.).

- h) anti-trust (competition) matters;
 - i) liability for nuclear damage;
 - j) claims for personal injury brought by or on behalf of natural persons;
 - k) tort or delict claims for damage to tangible property that do not arise from a contractual relationship;
 - l) rights *in rem* in immovable property, and tenancies of immovable property;
 - m) the validity, nullity, or dissolution of legal persons, and the validity of decisions of their organs;
 - n) the validity of intellectual property rights other than copyright and related rights;
 - o) infringement of intellectual property rights other than copyright and related rights, except where infringement proceedings are brought for breach of a contract between the parties relating to such rights, or could have been brought for breach of that contract;
 - p) the validity of entries in public registers.
- (3) Notwithstanding paragraph 2, proceedings are not excluded from the scope of this Convention where a matter excluded under that paragraph arises merely as a preliminary question and not as an object of the proceedings. In particular, the mere fact that a matter excluded under paragraph 2 arises by way of defence does not exclude proceedings from the Convention, if that matter is not an object of the proceedings.
- (4) This Convention shall not apply to arbitration and related proceedings.
- (5) Proceedings are not excluded from the scope of this Convention by the mere fact that a State, including a government, a governmental agency or any person acting for a State, is a party thereto.
- (6) Nothing in this Convention shall affect privileges and immunities of States or of international organisations, in respect of themselves and of their property.

Article 3

Exclusive choice of court agreements

For the purposes of this Convention –

- a) “exclusive choice of court agreement” means an agreement concluded by two or more parties that meets the requirements of paragraph c) and designates, for the purpose of deciding disputes which have arisen or may arise in connection with a particular legal relationship, the courts of one Contracting State or one or more specific courts of one Contracting State to the exclusion of the jurisdiction of any other courts;
- b) a choice of court agreement which designates the courts of one Contracting State or one or more specific courts of one Contracting State shall be deemed to be exclusive unless the parties have expressly provided otherwise;
- c) an exclusive choice of court agreement must be concluded or documented –
 - i) in writing; or
 - ii) by any other means of communication which renders information accessible so as to be usable for subsequent reference;
- d) an exclusive choice of court agreement that forms part of a contract shall be treated as an agreement independent of the other terms of the contract. The validity of the exclusive choice of court agreement cannot be contested solely on the ground that the contract is not valid.

Article 4

Other definitions

- (1) In this Convention, “judgment” means any decision on the merits given by a court, whatever it may be called, including a decree or order, and a determination of costs or expenses by the court (including an officer of the court), provided that the determination relates to a decision on the merits which may be recognised or enforced under this Convention. An interim measure of protection is not a judgment.
- (2) For the purposes of this Convention, an entity or person other than a natural person shall be considered to be resident in the State –
 - a) where it has its statutory seat;
 - b) under whose law it was incorporated or formed;
 - c) where it has its central administration; or
 - d) where it has its principal place of business.

CHAPTER II – JURISDICTION

Article 5

Jurisdiction of the chosen court

- (1) The court or courts of a Contracting State designated in an exclusive choice of court agreement shall have jurisdiction to decide a dispute to which the agreement applies, unless the agreement is null and void under the law of that State.
- (2) A court that has jurisdiction under paragraph 1 shall not decline to exercise jurisdiction on the ground that the dispute should be decided in a court of another State.
- (3) The preceding paragraphs shall not affect rules –
 - a) on jurisdiction related to subject matter or to the value of the claim;
 - b) on the internal allocation of jurisdiction among the courts of a Contracting State.However, where the chosen court has discretion as to whether to transfer a case, due consideration should be given to the choice of the parties.

Article 6

Obligations of a court not chosen

A court of a Contracting State other than that of the chosen court shall suspend or dismiss proceedings to which an exclusive choice of court agreement applies unless –

- a) the agreement is null and void under the law of the State of the chosen court;
- b) a party lacked the capacity to conclude the agreement under the law of the State of the court seised;
- c) giving effect to the agreement would lead to a manifest injustice or would be manifestly contrary to the public policy of the State of the court seised;
- d) for exceptional reasons beyond the control of the parties, the agreement cannot reasonably be performed; or
- e) the chosen court has decided not to hear the case.

Article 7

Interim measures of protection

Interim measures of protection are not governed by this Convention. This Convention neither requires nor precludes the grant, refusal or termination of interim measures of protection by a court of a Contracting State and does not affect whether or not a party may request or a court should grant, refuse or terminate such measures.

CHAPTER III – RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 8

Recognition and enforcement

- (1) A judgment given by a court of a Contracting State designated in an exclusive choice of court agreement shall be recognised and enforced in other Contracting States in accordance with this Chapter. Recognition or enforcement may be refused only on the grounds specified in this Convention.
- (2) Without prejudice to such review as is necessary for the application of the provisions of this Chapter, there shall be no review of the merits of the judgment given by the court of origin. The court addressed shall be bound by the findings of fact on which the court of origin based its jurisdiction, unless the judgment was given by default.
- (3) A judgment shall be recognised only if it has effect in the State of origin, and shall be enforced only if it is enforceable in the State of origin.
- (4) Recognition or enforcement may be postponed or refused if the judgment is the subject of review in the State of origin or if the time limit for seeking ordinary review has not expired. A

refusal does not prevent a subsequent application for recognition or enforcement of the judgment.

- (5) This Article shall also apply to a judgment given by a court of a Contracting State pursuant to a transfer of the case from the chosen court in that Contracting State as permitted by Article 5, paragraph 3. However, where the chosen court had discretion as to whether to transfer the case to another court, recognition or enforcement of the judgment may be refused against a party who objected to the transfer in a timely manner in the State of origin.

Article 9 Refusal of recognition or enforcement

Recognition or enforcement may be refused if –

- a) the agreement was null and void under the law of the State of the chosen court, unless the chosen court has determined that the agreement is valid;
- b) a party lacked the capacity to conclude the agreement under the law of the requested State;
- c) the document which instituted the proceedings or an equivalent document, including the essential elements of the claim,
 - i) was not notified to the defendant in sufficient time and in such a way as to enable him to arrange for his defence, unless the defendant entered an appearance and presented his case without contesting notification in the court of origin, provided that the law of the State of origin permitted notification to be contested; or
 - ii) was notified to the defendant in the requested State in a manner that is incompatible with fundamental principles of the requested State concerning service of documents;
- d) the judgment was obtained by fraud in connection with a matter of procedure;
- e) recognition or enforcement would be manifestly incompatible with the public policy of the requested State, including situations where the specific proceedings leading to the judgment were incompatible with fundamental principles of procedural fairness of that State;
- f) the judgment is inconsistent with a judgment given in the requested State in a dispute between the same parties; or
- g) the judgment is inconsistent with an earlier judgment given in another State between the same parties on the same cause of action, provided that the earlier judgment fulfils the conditions necessary for its recognition in the requested State.

Article 10 Preliminary questions

- (1) Where a matter excluded under Article 2, paragraph 2, or under Article 21, arose as a preliminary question, the ruling on that question shall not be recognised or enforced under this Convention.
- (2) Recognition or enforcement of a judgment may be refused if, and to the extent that, the judgment was based on a ruling on a matter excluded under Article 2, paragraph 2.
- (3) However, in the case of a ruling on the validity of an intellectual property right other than copyright or a related right, recognition or enforcement of a judgment may be refused or postponed under the preceding paragraph only where –
 - a) that ruling is inconsistent with a judgment or a decision of a competent authority on that matter given in the State under the law of which the intellectual property right arose; or
 - b) proceedings concerning the validity of the intellectual property right are pending in that State.
- (4) Recognition or enforcement of a judgment may be refused if, and to the extent that, the judgment was based on a ruling on a matter excluded pursuant to a declaration made by the requested State under Article 21.

Article 11 Damages

- (1) Recognition or enforcement of a judgment may be refused if, and to the extent that, the judgment awards damages, including exemplary or punitive damages, that do not compensate a party for actual loss or harm suffered.
- (2) The court addressed shall take into account whether and to what extent the damages awarded by the court of origin serve to cover costs and expenses relating to the proceedings.

Article 12
Judicial settlements (*transactions judiciaires*)

Judicial settlements (*transactions judiciaires*) which a court of a Contracting State designated in an exclusive choice of court agreement has approved, or which have been concluded before that court in the course of proceedings, and which are enforceable in the same manner as a judgment in the State of origin, shall be enforced under this Convention in the same manner as a judgment.

Article 13
Documents to be produced

- (1) The party seeking recognition or applying for enforcement shall produce –
 - a) a complete and certified copy of the judgment;
 - b) the exclusive choice of court agreement, a certified copy thereof, or other evidence of its existence;
 - c) if the judgment was given by default, the original or a certified copy of a document establishing that the document which instituted the proceedings or an equivalent document was notified to the defaulting party;
 - d) any documents necessary to establish that the judgment has effect or, where applicable, is enforceable in the State of origin;
 - e) in the case referred to in Article 12, a certificate of a court of the State of origin that the judicial settlement or a part of it is enforceable in the same manner as a judgment in the State of origin.
- (2) If the terms of the judgment do not permit the court addressed to verify whether the conditions of this Chapter have been complied with, that court may require any necessary documents.
- (3) An application for recognition or enforcement may be accompanied by a document, issued by a court (including an officer of the court) of the State of origin, in the form recommended and published by the Hague Conference on Private International Law.
- (4) If the documents referred to in this Article are not in an official language of the requested State, they shall be accompanied by a certified translation into an official language, unless the law of the requested State provides otherwise.

Article 14
Procedure

The procedure for recognition, declaration of enforceability or registration for enforcement, and the enforcement of the judgment, are governed by the law of the requested State unless this Convention provides otherwise. The court addressed shall act expeditiously.

Article 15
Severability

Recognition or enforcement of a severable part of a judgment shall be granted where recognition or enforcement of that part is applied for, or only part of the judgment is capable of being recognised or enforced under this Convention.

CHAPTER IV – GENERAL CLAUSES

Article 16
Transitional provisions

- (1) This Convention shall apply to exclusive choice of court agreements concluded after its entry into force for the State of the chosen court.
- (2) This Convention shall not apply to proceedings instituted before its entry into force for the State of the court seised.

Article 17
Contracts of insurance and reinsurance

- (1) Proceedings under a contract of insurance or reinsurance are not excluded from the scope of this Convention on the ground that the contract of insurance or reinsurance relates to a matter to which this Convention does not apply.
- (2) Recognition and enforcement of a judgment in respect of liability under the terms of a contract of insurance or reinsurance may not be limited or refused on the ground that the liability under that contract includes liability to indemnify the insured or reinsured in respect of –
 - a) a matter to which this Convention does not apply; or
 - b) an award of damages to which Article 11 might apply.

Article 18
No legalisation

All documents forwarded or delivered under this Convention shall be exempt from legalisation or any analogous formality, including an Apostille.

Article 19
Declarations limiting jurisdiction

A State may declare that its courts may refuse to determine disputes to which an exclusive choice of court agreement applies if, except for the location of the chosen court, there is no connection between that State and the parties or the dispute.

Article 20
Declarations limiting recognition and enforcement

A State may declare that its courts may refuse to recognise or enforce a judgment given by a court of another Contracting State if the parties were resident in the requested State, and the relationship of the parties and all other elements relevant to the dispute, other than the location of the chosen court, were connected only with the requested State.

Article 21
Declarations with respect to specific matters

- (1) Where a State has a strong interest in not applying this Convention to a specific matter, that State may declare that it will not apply the Convention to that matter. The State making such a declaration shall ensure that the declaration is no broader than necessary and that the specific matter excluded is clearly and precisely defined.
- (2) With regard to that matter, the Convention shall not apply –
 - a) in the Contracting State that made the declaration;
 - b) in other Contracting States, where an exclusive choice of court agreement designates the courts, or one or more specific courts, of the State that made the declaration.

Article 22
Reciprocal declarations on non-exclusive choice of court agreements

- (1) A Contracting State may declare that its courts will recognise and enforce judgments given by courts of other Contracting States designated in a choice of court agreement concluded by two or more parties that meets the requirements of Article 3, paragraph c), and designates, for the purpose of deciding disputes which have arisen or may arise in connection with a particular legal relationship, a court or courts of one or more Contracting States (a non-exclusive choice of court agreement).

- (2) Where recognition or enforcement of a judgment given in a Contracting State that has made such a declaration is sought in another Contracting State that has made such a declaration, the judgment shall be recognised and enforced under this Convention, if –
- a) the court of origin was designated in a non-exclusive choice of court agreement;
 - b) there exists neither a judgment given by any other court before which proceedings could be brought in accordance with the non-exclusive choice of court agreement, nor a proceeding pending between the same parties in any other such court on the same cause of action; and
 - c) the court of origin was the court first seised.

Article 23
Uniform interpretation

In the interpretation of this Convention, regard shall be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application.

Article 24
Review of operation of the Convention

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals make arrangements for –

- a) review of the operation of this Convention, including any declarations; and
- b) consideration of whether any amendments to this Convention are desirable.

Article 25
Non-unified legal systems

- (1) In relation to a Contracting State in which two or more systems of law apply in different territorial units with regard to any matter dealt with in this Convention –
- a) any reference to the law or procedure of a State shall be construed as referring, where appropriate, to the law or procedure in force in the relevant territorial unit;
 - b) any reference to residence in a State shall be construed as referring, where appropriate, to residence in the relevant territorial unit;
 - c) any reference to the court or courts of a State shall be construed as referring, where appropriate, to the court or courts in the relevant territorial unit;
 - d) any reference to a connection with a State shall be construed as referring, where appropriate, to a connection with the relevant territorial unit.
- (2) Notwithstanding the preceding paragraph, a Contracting State with two or more territorial units in which different systems of law apply shall not be bound to apply this Convention to situations which involve solely such different territorial units.
- (3) A court in a territorial unit of a Contracting State with two or more territorial units in which different systems of law apply shall not be bound to recognise or enforce a judgment from another Contracting State solely because the judgment has been recognised or enforced in another territorial unit of the same Contracting State under this Convention.
- (4) This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.

Article 26
Relationship with other international instruments

- (1) This Convention shall be interpreted so far as possible to be compatible with other treaties in force for Contracting States, whether concluded before or after this Convention.
- (2) This Convention shall not affect the application by a Contracting State of a treaty, whether concluded before or after this Convention, in cases where none of the parties is resident in a Contracting State that is not a Party to the treaty.
- (3) This Convention shall not affect the application by a Contracting State of a treaty that was concluded before this Convention entered into force for that Contracting State, if applying this Convention would be inconsistent with the obligations of that Contracting State to any non-Contracting State. This paragraph shall also apply to treaties that revise or replace a treaty

- concluded before this Convention entered into force for that Contracting State, except to the extent that the revision or replacement creates new inconsistencies with this Convention.
- (4) This Convention shall not affect the application by a Contracting State of a treaty, whether concluded before or after this Convention, for the purposes of obtaining recognition or enforcement of a judgment given by a court of a Contracting State that is also a Party to that treaty. However, the judgment shall not be recognised or enforced to a lesser extent than under this Convention.
 - (5) This Convention shall not affect the application by a Contracting State of a treaty which, in relation to a specific matter, governs jurisdiction or the recognition or enforcement of judgments, even if concluded after this Convention and even if all States concerned are Parties to this Convention. This paragraph shall apply only if the Contracting State has made a declaration in respect of the treaty under this paragraph. In the case of such a declaration, other Contracting States shall not be obliged to apply this Convention to that specific matter to the extent of any inconsistency, where an exclusive choice of court agreement designates the courts, or one or more specific courts, of the Contracting State that made the declaration.
 - (6) This Convention shall not affect the application of the rules of a Regional Economic Integration Organisation that is a Party to this Convention, whether adopted before or after this Convention –
 - a) where none of the parties is resident in a Contracting State that is not a Member State of the Regional Economic Integration Organisation;
 - b) as concerns the recognition or enforcement of judgments as between Member States of the Regional Economic Integration Organisation.

CHAPTER V – FINAL CLAUSES

Article 27

Signature, ratification, acceptance, approval or accession

- (1) This Convention is open for signature by all States.
- (2) This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States.
- (3) This Convention is open for accession by all States.
- (4) Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 28

Declarations with respect to non-unified legal systems

- (1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law apply in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that the Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.
- (2) A declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.
- (3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention shall extend to all territorial units of that State.
- (4) This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.

Article 29

Regional Economic Integration Organisations

- (1) A Regional Economic Integration Organisation which is constituted solely by sovereign States and has competence over some or all of the matters governed by this Convention may similarly sign, accept, approve or accede to this Convention. The Regional Economic Integration Organisation shall in that case have the rights and obligations of a Contracting State, to the extent that the Organisation has competence over matters governed by this Convention.
- (2) The Regional Economic Integration Organisation shall, at the time of signature, acceptance, approval or accession, notify the depositary in writing of the matters governed by this Convention in respect of which competence has been transferred to that Organisation by its

Member States. The Organisation shall promptly notify the depositary in writing of any changes to its competence as specified in the most recent notice given under this paragraph.

- (3) For the purposes of the entry into force of this Convention, any instrument deposited by a Regional Economic Integration Organisation shall not be counted unless the Regional Economic Integration Organisation declares in accordance with Article 30 that its Member States will not be Parties to this Convention.
- (4) Any reference to a "Contracting State" or "State" in this Convention shall apply equally, where appropriate, to a Regional Economic Integration Organisation that is a Party to it.

Article 30

Accession by a Regional Economic Integration Organisation without its Member States

- (1) At the time of signature, acceptance, approval or accession, a Regional Economic Integration Organisation may declare that it exercises competence over all the matters governed by this Convention and that its Member States will not be Parties to this Convention but shall be bound by virtue of the signature, acceptance, approval or accession of the Organisation.
- (2) In the event that a declaration is made by a Regional Economic Integration Organisation in accordance with paragraph 1, any reference to a "Contracting State" or "State" in this Convention shall apply equally, where appropriate, to the Member States of the Organisation.

Article 31

Entry into force

- (1) This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the second instrument of ratification, acceptance, approval or accession referred to in Article 27.
- (2) Thereafter this Convention shall enter into force –
 - a) for each State or Regional Economic Integration Organisation subsequently ratifying, accepting, approving or acceding to it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
 - b) for a territorial unit to which this Convention has been extended in accordance with Article 28, paragraph 1, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification of the declaration referred to in that Article.

Article 32

Declarations

- (1) Declarations referred to in Articles 19, 20, 21, 22 and 26 may be made upon signature, ratification, acceptance, approval or accession or at any time thereafter, and may be modified or withdrawn at any time.
- (2) Declarations, modifications and withdrawals shall be notified to the depositary.
- (3) A declaration made at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession shall take effect simultaneously with the entry into force of this Convention for the State concerned.
- (4) A declaration made at a subsequent time, and any modification or withdrawal of a declaration, shall take effect on the first day of the month following the expiration of three months after the date on which the notification is received by the depositary.
- (5) A declaration under Articles 19, 20, 21 and 26 shall not apply to exclusive choice of court agreements concluded before it takes effect.

Article 33

Denunciation

- (1) This Convention may be denounced by notification in writing to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units of a non-unified legal system to which this Convention applies.
- (2) The denunciation shall take effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the date on which the notification is received by the depositary. Where a longer

period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation shall take effect upon the expiration of such longer period after the date on which the notification is received by the depositary.

Article 34 Notifications by the depositary

The depositary shall notify the Members of the Hague Conference on Private International Law, and other States and Regional Economic Integration Organisations which have signed, ratified, accepted, approved or acceded in accordance with Articles 27, 29 and 30 of the following –

- a) the signatures, ratifications, acceptances, approvals and accessions referred to in Articles 27, 29 and 30;
- b) the date on which this Convention enters into force in accordance with Article 31;
- c) the notifications, declarations, modifications and withdrawals of declarations referred to in Articles 19, 20, 21, 22, 26, 28, 29 and 30;
- d) the denunciations referred to in Article 33.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on 30 June 2005, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the Member States of the Hague Conference on Private International Law as of the date of its Twentieth Session and to each State which participated in that Session.